Provincie Noord-Holland

Verslag overleg colleges regio Zaanstreek-Waterland

7 december 2020

Notulist

Jeroen Pistor, regiomanager Provincie Noord-Holland

Aanwezig

Commissaris van de Koning de heer Van Dijk (tevens vz.), gedeputeerde Bestuur mevrouw Zaal, burgemeester Zaanstad heer Hamming, gemeentesecretaris Zaanstad mevrouw Apeldoorn (digitaal), burgemeester Purmerend de heer Bijl, wethouder Purmerend de heer Kroese, burgemeester Edam-Volendam mevrouw Sievers, wethouder Edam-Volendam de heer Runderkamp, gemeentesecretaris Edam-Volendam de heer Van der Woude, burgemeester Waterland de heer Heldoorn, wethouder Waterland de heer Van Nieuwkerk, burgemeester Beemster mevrouw Heershop, wethouder Beemster de heer Butter, burgemeester Landsmeer de heer Straat, wethouder Landsmeer mevrouw Elfferich, burgmeester Oostzaan de heer Meerhof, wethouder Oostzaan mevrouw Dral, burgmeester Wormerland mevrouw Michel-de Jong, gemeentesecretaris Wormerland de heer Kool, adviseur provincie mevrouw Den Haak, plv. kabinetschef mevrouw Kroon, adviseur Landsmeer mevrouw Hos

De **commissaris van de Koning** (cdK), de heer Van Dijk, heet alle aanwezigen welkom en geeft een korte toelichting op het doel van dit overleg. **Gedeputeerde Zaal** geeft de aanleiding van dit gesprek weer. De provincie maakt zich namelijk zorgen over een aantal gemeenten in de regio en over de regio in het algemeen. Geconstateerd is dat alle gemeenten het moeilijk hebben, er steeds meer taken naar gemeenten zijn gedecentraliseerd, de financiën om deze taken uit te voeren achter blijven en inwoners meer verlangen van gemeenten. De gedeputeerde complimenteert alle gemeenten dat het is gelukt om een sluitende begroting in te dienen. Zij constateert echter ook dat in sommige gemeenten achter deze sluitende begrotingen, aanzienlijke lastenverhogingen en/of bezuinigingen wegkomen.

Zaanstad en Purmerend, als de twee grootste gemeenten in de regio, doen veel voor de regio qua inzet van capaciteit en kennis, bijvoorbeeld voor de voorbereidingen voor samenwerking binnen de MRA. Maar er zijn grenzen aan deze inzet. De samenwerking tussen de OVER-gemeenten heeft de afgelopen tijd veel bestuurlijke wrijving opgeleverd en Landsmeer heeft een hulpvraag aan de provincie gesteld omdat ze niet langer zelfstandig kunnen blijven. Beemster heeft een moedig besluit genomen en werkt nu met Purmerend aan een fusie. Deze ontwikkelingen vormen de aanleiding voor dit overleg.

De provincie kan haar ogen hiervoor niet sluiten en is van mening dat ook u als regio dat niet langer kunt doen. Het is nodig om een gezamenlijke stip op de horizon met elkaar op te stellen: een gedragen bestuurlijke visie op de regio, die ook richting geeft in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022. **De cdK** stelt de vraag wat er nodig is voor een gezamenlijke stip op de horizon voor elk mogelijk scenario. Hoe gaan we daar samen invulling aan geven? De cdK pleit ervoor om deze uitdaging gezamenlijk op te pakken.

Elke gemeente geeft aan hoe zij in de regionale samenwerking staan en wat de verwachtingen zijn voor een bestuurlijke toekomst voor de regio Zaanstreek-Waterland. De gemeenten beamen dat de regionale samenwerking op dit moment veel beter is dan in het verleden. Dit geldt vooral voor samenwerking op de verschillende inhoudelijke regionale thema's. De gezamenlijke MRA ZaWa propositie op vier inhoudelijke thema's waaraan wordt gewerkt is hier een uiting van. Er wordt aangegeven dat de verschillende gemeenten met de eigen ontwikkeling bezig zijn, de urgentie beleving verschillend is en dat daarbij verschillen zijn qua visie en tijdpad. Men ondersteunt het idee om een gezamenlijke regiovisie op het gebied van samenwerking te maken, maar wel vanuit de

inhoud, inclusief een perspectief over de mogelijke organisatorische en bestuurlijke gevolgen om de gezamenlijke inhoudelijke doelen te realiseren. Men vindt dat dit een proces van onderop zou moeten zijn: vanuit de gezamenlijke gemeenteraden in de regio. Geconstateerd wordt dat we dit proces gezamenlijk moeten doen en dat het belangrijk is dat alle gemeenten meedoen. De gemeente Waterland maakt hierbij de opmerking dat er op dit moment in de gemeenteraad geen ruimte is om te praten over een visie wanneer een bestuurlijke fusie een mogelijke uitkomst is. Waterland wil wel op inhoudelijke thema's een perspectief opstellen. Wormerland geeft aan dat de raad een motie heeft aangenomen om de bestuurlijke toekomst nader uit te werken en daarover het debat te voeren.

De provincie herkent het beeld van de goede samenwerking in de regio, maar geeft nogmaals aan zich zorgen te maken over de bestuurlijke toekomst. Ze realiseert zich dat dit proces verschillende tijdspaden kent, maar ze geeft ook aan dat voor dit proces bestuurlijke moed nodig is. Bestuurders hebben de taak om te laten zien aan de gemeenteraad wat in de toekomst gebeurt met de dienstverlening naar burgers en ondernemers als niets verandert ten opzichte van de huidige situatie. Ervaring leert daarbij dat ambtelijke fusies zonder het bestuurlijk perspectief geen succes zijn en dat de ketting zo sterk is als de zwakste schakel. De provincie wil niets opleggen en wil dit gezamenlijk doen. Een gevoel van urgentie is daarbij nodig.

De provincie geeft aan dat het noodzakelijk is dat het toekomstperspectief gezamenlijk wordt gemaakt. Hiervoor zijn geen blauwdrukken, maar we kunnen leren van de ervaringen vanuit het verleden. **Meerdere burgmeesters** beamen dat er een perspectief moet komen, maar wel van onderaf en niet opgesteld door een verkenner. De opdracht moet bij de bestuurders liggen en de raden zijn aan zet om dit perspectief vast te stellen. Het perspectief moet van alle acht gemeenten zijn en iedere gemeente moet zich daarin kunnen herkennen. De provincie geeft aan dat het belangrijk is dat je helder hebt wat je als regio kan bieden aan inwoners en welke plannen de regio heeft voor de komende raadsperiode.

Er is een eerste versie van een inhoudelijke propositie van de regio. Deze wordt komende periode aangescherpt en ook aan de raden voorgelegd. Het realiseren van die propositie zal van de regio een grote(re) bestuurskracht vergen naar andere overheden en in MRA-verband. Deze opgave, tezamen met het overeind houden van de kwaliteit van dienstverlening en andere gemeentelijke taken, kan een startpunt vormen voor het op te stellen perspectief voor de regio.

Onder **alle aanwezigen** leeft dat de bestuurlijke visie op de samenwerking in de toekomst opgepakt moet worden door de acht gemeenten, samen met de provincie. We hebben elkaar hierin nodig. De acht gemeenten willen een perspectief opstellen over de inhoudelijke regionale doelen en de bestuurskracht die nodig is om deze inhoudelijke doelen te realiseren. De raden moeten vanaf het eerste moment betrokken worden. Het verzoek vanuit de regio aan de provincie is om een uitnodiging aan de raden te sturen om te komen tot een dergelijk perspectief.

Afgesproken wordt dat de provincie met een uitnodiging aan de raden komt, nadat dit aan de colleges ter formulering is voorgelegd. En dat iedereen in de communicatie transparant is.

Nadat een uitnodiging aan de gemeenteraden wordt verstuurd, is de provincie bereid om in gesprek te gaan met de raden om het proces vooruit te helpen. De provincie zal hierin een faciliterende rol aannemen.

Afgesproken wordt dat er een verslag op hoofdlijnen wordt gemaakt van dit overleg, dat door de provincie ter informatie opgestuurd gaat worden naar de acht gemeenteraden en Provinciale Staten. **De heer Van Dijk** dankt iedereen voor zijn of haar inbreng en wenst de gemeenten veel wijsheid toe.